

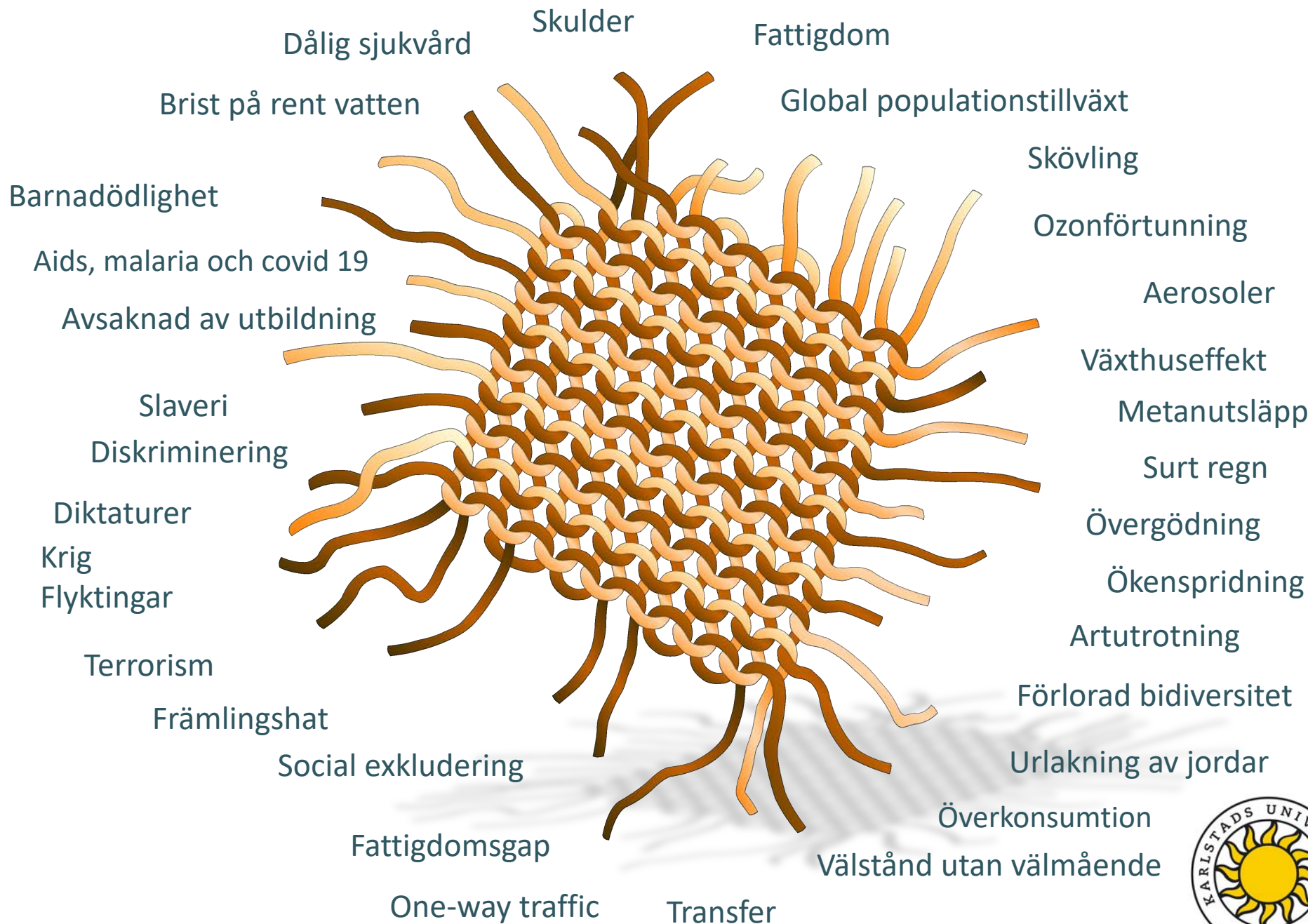
Att stärka elevers handlingskompetens för hållbar utveckling genom Grön Flagg

Daniel Olsson och Per Friberg
Framtidens Lärande Väst, 14/6 2023

"Down to Earth"

Bruno Latour, 2017

Wicked problems - Vilda problem

- Det går inte att definitivt definiera problemet
- Det finns inga sanna eller falska lösningar, bara relativt bra eller dåliga argument
- De kan ses som symptom på andra närliggande problem
- De är alla unika, vilket innebär att det inte finns någon lösningsmall att följa för att åtgärda problemet
- Åtgärder som sker här och nu kan inte kopieras till andra sammanhang.
- Lösningen kan bli en helt annat om ytterligare perspektiv inkluderas
- Åtgärder inkluderar många intressegrupper med många olika värderingar och prioriteringar

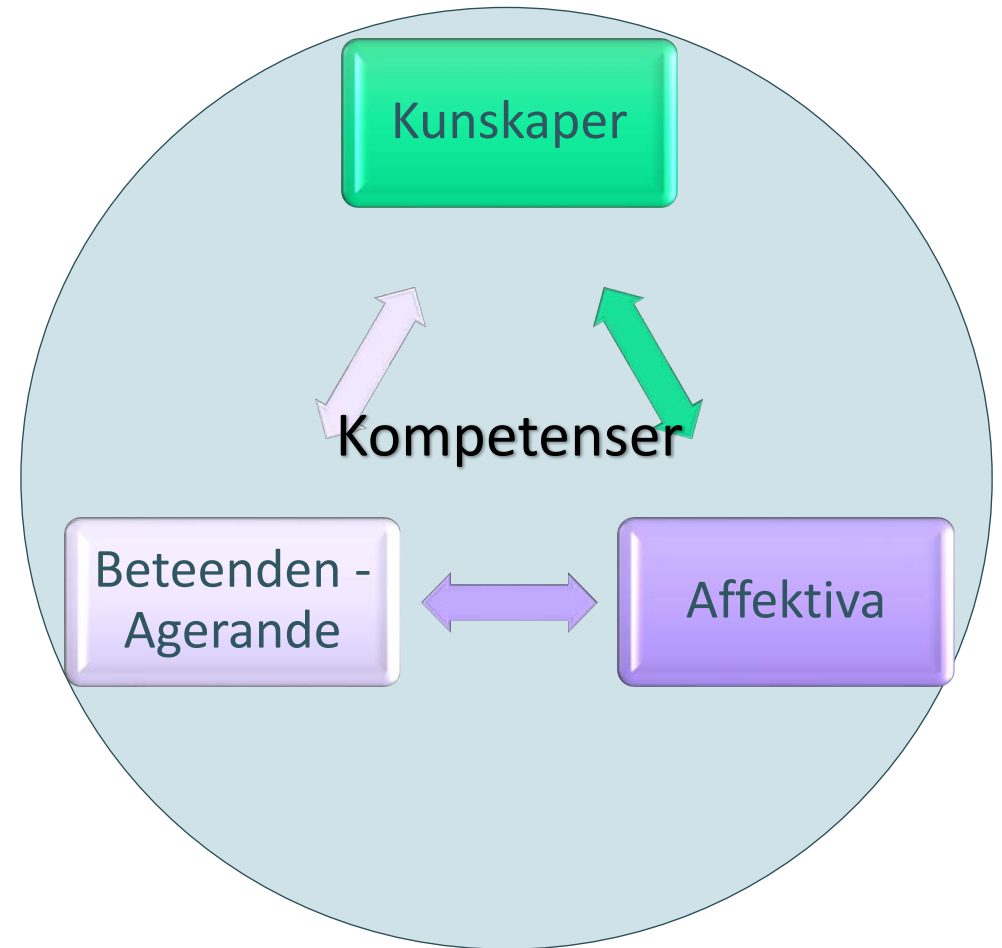
(Lambrechts 2020; Kramming, 2017)

Kunskaper – handlingskompetens

(Ex, Ajzen, 1991: Ajzen & Fishbein, 1980;
Hines et al 1986)

(Ex, Olsson et al., 2020; Sass et al., 2020)

Transformation

- Omvandling av undervisningen från nuvarande undervisningstradition till lärande för hållbar utveckling.

Från ”utbildning för utveckling” till ”utbildning för hållbar utveckling”

- Att förändra på djupet är svårt!

Handlingskompetens

“An action competent person is someone who is committed and passionate about solving a societal issue, has the relevant knowledge about the issue at stake as well as about the democratic processes involved, takes a critical but positive stance toward different ways for solving it, and has confidence in their own skills and capacities for changing the conditions for the better”

Sass, W., Boeve-de Pauw, J., Olsson, D., Gericke, N., De Maeyer, S., & Van Petegem, P. (2020).

Redefining action competence: The case of sustainable development.
The Journal of Environmental Education, 51(4), 292–305.
<https://doi.org/10.1080/00958964.2020.1765132>

4

GOD UTBILDNING

DELMÅL

4•7

**UTBILDNING FÖR
HÅLLBAR UTVECKLING
OCH GLOBALT
MEDBORGARSKAP**

Hur kan unga människor bli aktörer i skapandet av en hållbar utveckling?

Internationella styrdokument

Svensk politik för hållbar utveckling

Lärplaner, kursplaner och ämnesplaner

“Vilda problem”
Didaktisk forskning

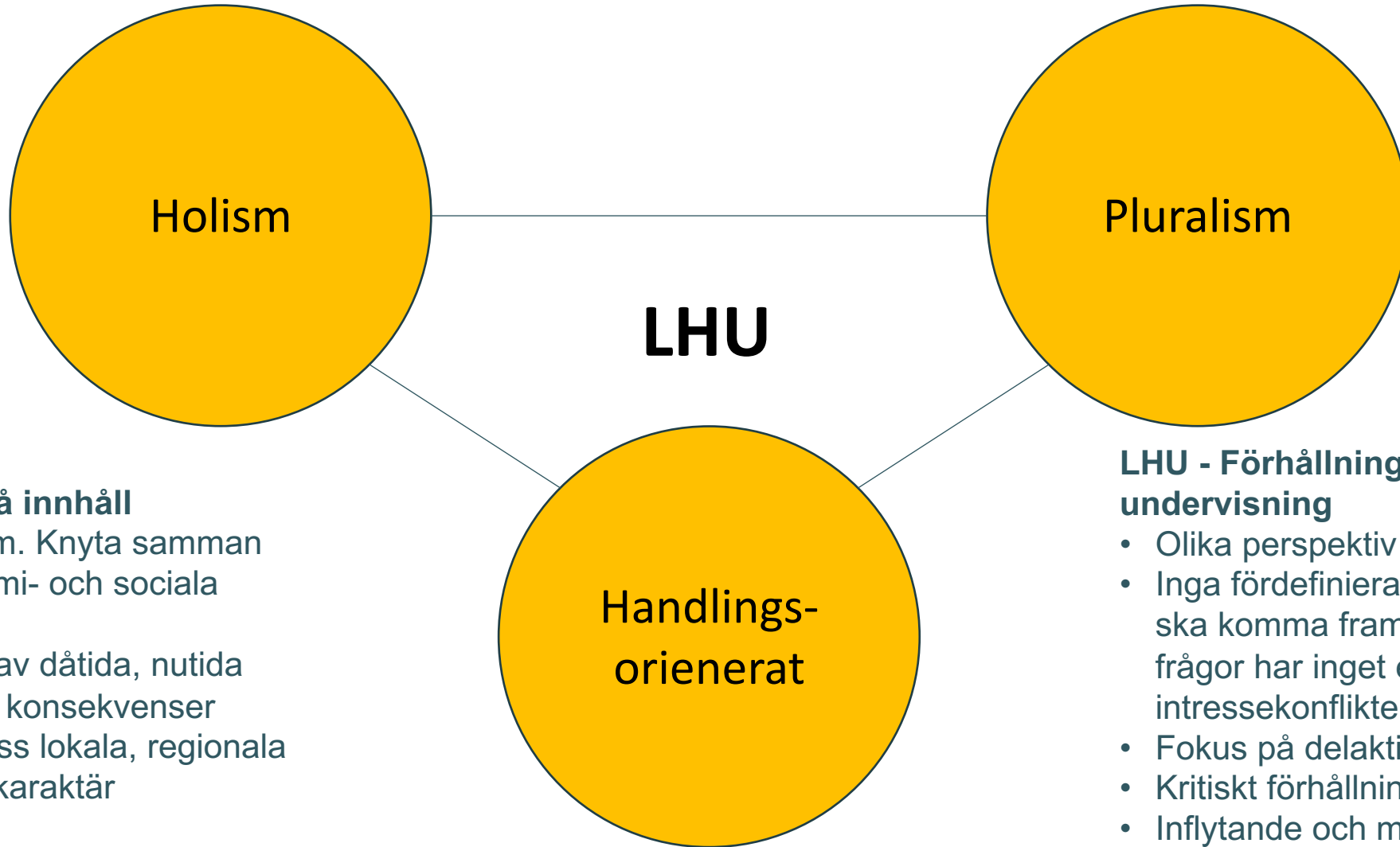
Pedagogisk och organisatorisk tillämpning

Nationella ramar

Lokalt frirum

LHU - fokus på innehåll

- Vilda problem. Knyta samman miljö- ekonomi- och sociala dimensioner
- Inblandning av dåtida, nutida och framtida konsekvenser
- Fokus på dess lokala, regionala och globala karaktär

LHU - Förhållningsätt till undervisning

- Olika perspektiv på frågor belyses
- Inga fördefinierade svar som elever ska komma fram till (komplexa frågor har inget enkelt svar, intressekonflikter)
- Fokus på delaktighet och reflektion
- Kritiskt förhållningsätt
- Inflytande och medbestämmande för eleven

LHU med fokus på handling

- Autentiska aktiviteter
- unga människor tränas att agera "här och nu"

Framgångsfaktorer och svårigheter

- Elever som får uppleva hela spektrumet av LHU (holism, pluralism och handlingsorienterat) utvecklar sin handlingskompetens mer än elever som får vara med om delar av LHU
- Lärare är bra på att arbeta fram ett väl fungerade förhållningssätt till innehållet i undervisningen (holism), dvs inkludera dimensionerna av hållbar utveckling samt tid och rum.
- Det verkar vara en större utmaning att anlägga ett pluralistiskt förhållningssätt till undervisningen.
- Det kan vara lätt att underskatta elevers förmåga att agera i verkliga och komplexa frågor.

(Boeve-de Pauw et al. 2015; Olsson et al. 2022; Sass et al. 2020b)

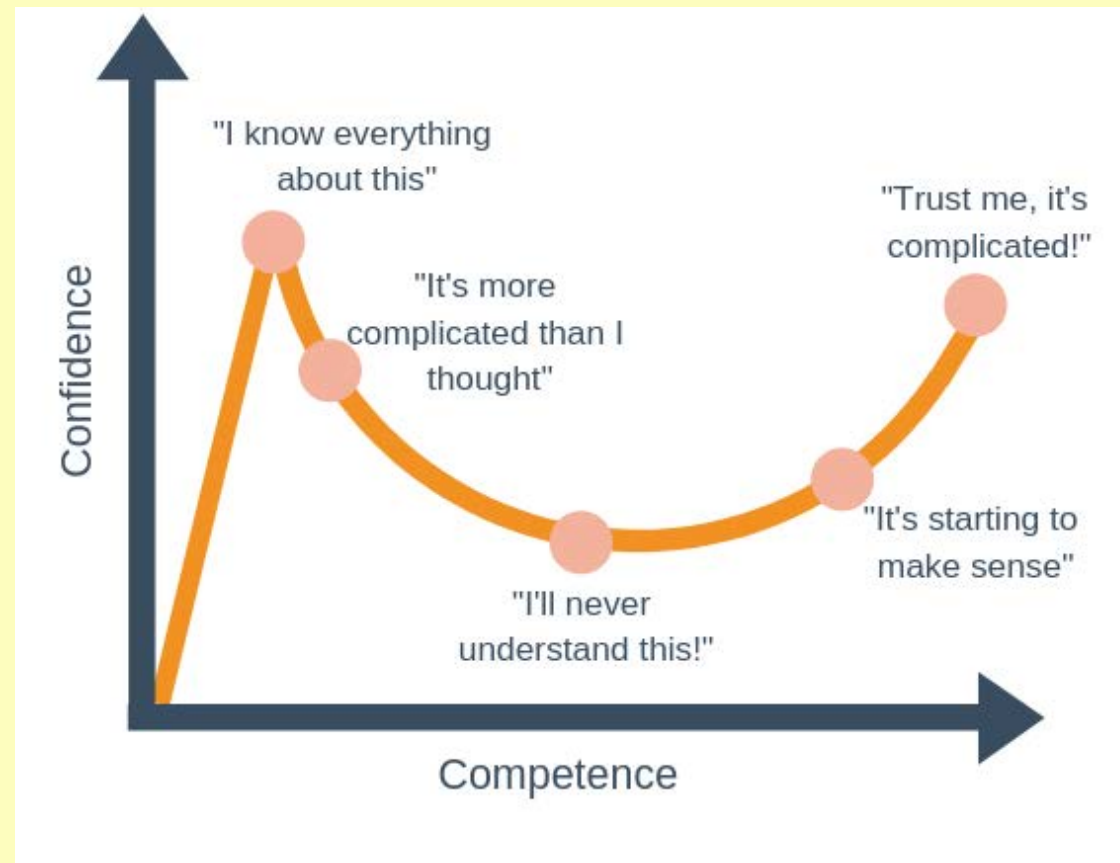

Det verkar vara svårt att omsätta teorierna till undervisning i praktiken – Varför är det så?

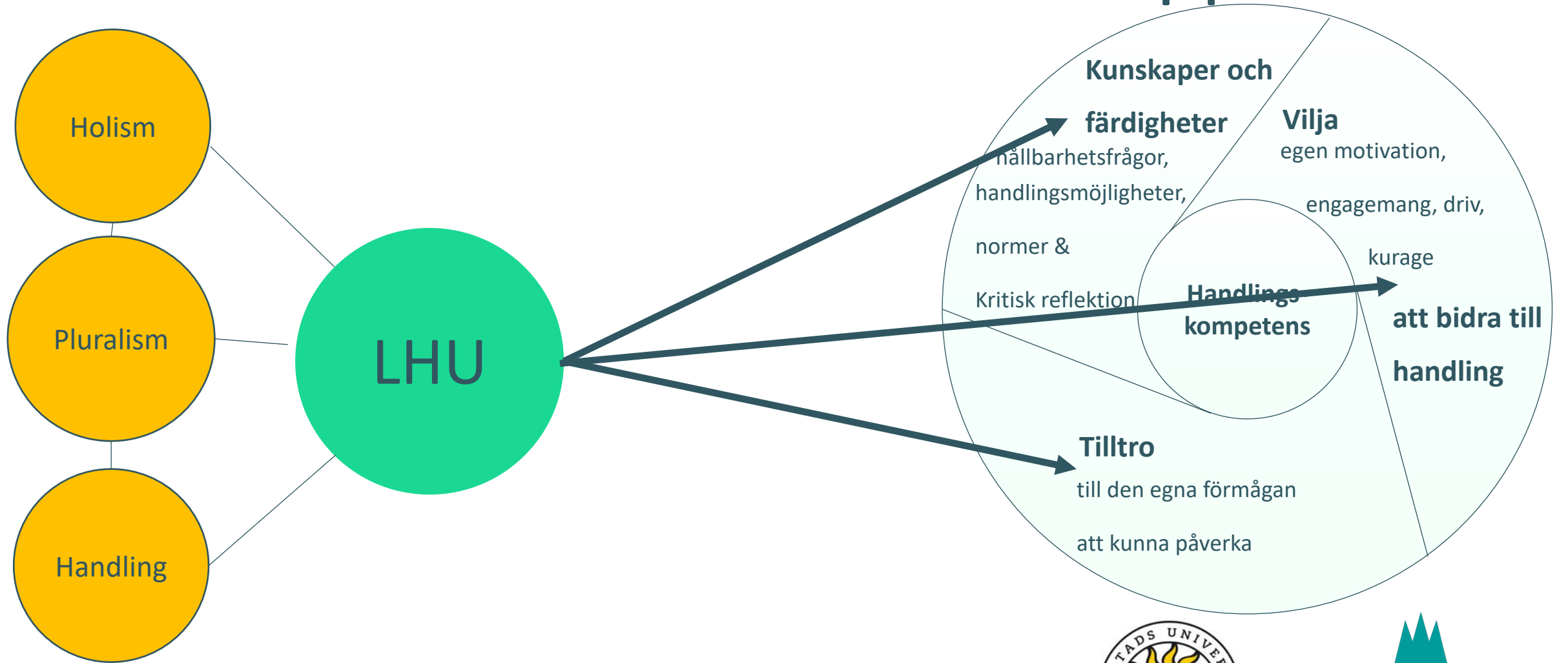
- Våra resultat belyser vikten av **en långsiktig strategi** för lärares professionella utveckling inom LHU, med hänsyn till skolornas lokala verklighet. Arbetslagens betydelse.
- Våra resultat lyfter också en lite varning för en alltför förenklad LHU-fortbildning, som exempelvis endagsinsatser eller kortsiktiga projekt.

(Boeve-de Pauw et al., 2022):

<https://doi.org/10.1080/13504622.2022.2042206>

LHU funkar - om elever får uppleva det

LHU som ett förhållningssätt för hela skolan

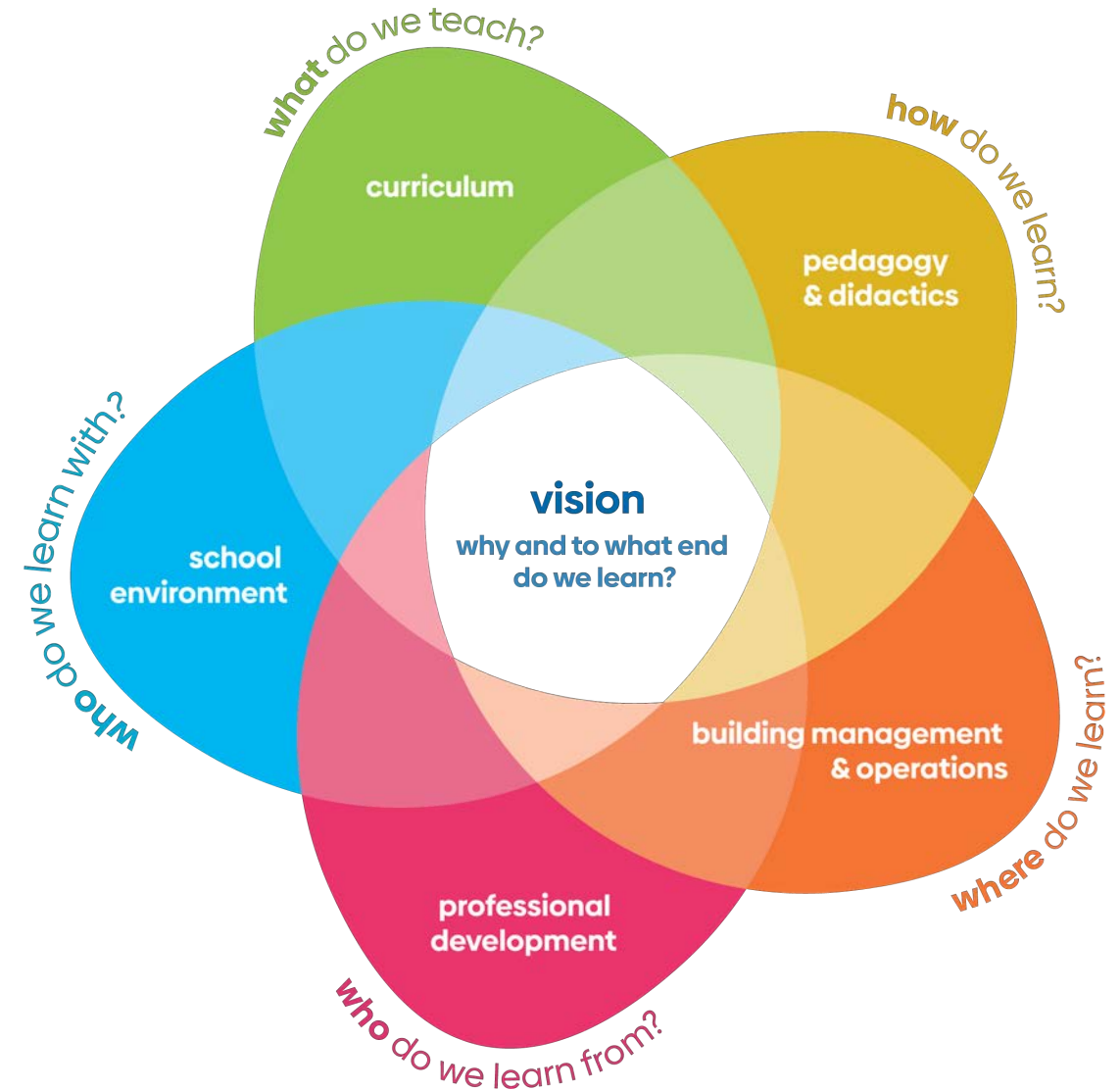
- LHU som en *Whole School Approach (WSA)* (UNESCO 2020)
- Flera modeller på en WSA (t.ex. Mogren et al., 2018; Shallcross and Robinson, 2008; UNESCO, 2014)
- “The flower”, blomman som modell för LHU som genomsyrar hela skolan. (Wals & Mathie, 2022)

<https://wholeschoolapproach.lerenvoormorgen.org/en/>

- Elevers inflytande i en WSA:

<https://doi.org/10.1080/13504622.2023.2213427>

(Torsdottir, Sinnes Olsson & Wals, 2023)

GRÖN FLAGG

En introduktion

Enkelhet och långsiktighet

Grön Flagg har funnits i 26 år.

Eget program i 6 steg

Inkluderande

Alla dimensioner av hållbarhet

Utvecklingen

Samarbete mellan Karlstad Universitet och
Håll Sverige Rent

Testat en alternativ planerings och
utvärderingsmodell

Pedagoger tycker att utbytet och modellen
fungerar väldigt bra

Ännu tydligare introduktion till LHU

Hållbarhetsresor

Identifierar skolans utvecklingsområden

Paketerar de globala målen, läroplaner och förordningar tydligt

Knyter ihop de olika dimensionerna av hållbarhet och är utformade efter olika ändamål och åldersgrupper

Att växa

Mot bakgrund av Skolinspektionens rapport 3 av 30 skolor bedriver ett tillfredställande arbete

Med rätt innehåll och kunskap kring LHU ska Grön Flagg vara ett naturligt val

Resan är målet

Certifiering vs medverkan

Olika förutsättningar och förkunskaper

Rusta hela kollegiet och ledning

Försteläraryrkeprojekt

Diskussionsfrågor

- **Forskning visar att det kan vara svårt att ställa om till en mer pluralistisk undervisning. Vad tror du/ni det beror på? Vilka utmaningar och vilka möjligheter för den här typen av undervisning med sig på er skola?**
- Reflektera tillsammans hur du/ni idag utformar undervisningen för att stärka elevers handlingskompetens för en hållbar utveckling på era skolor. Ta gärna utgångspunkt från det ni hört i presentationen
- Behöver du/ni tänka annorlunda kring undervisningen jämfört med hur ni tänkt kring det hittills?
- Vilka utmaningar och möjligheter ser ni i att låta eleverna arbeta med verkliga (autentiska frågor? Hur kan du/ni komma runt de utmaningar ni identifierar?

